Tudósítások a szegedi nagy vízről

4. Január 19: A Tisza vízállása 20 láb 4 hüvelyk. A rendkívül magas vízállás különben alig fog most már emelkedni, mert a felső vizekről is és a mellékfolyóktól apadást jelentenek. Tokajnál 17 centimétert apadt, többi mellékágon is 15—20 centiméteres apálya van a víznek.

S különben is itt a farsang! A színházban Mezei jutalomjátéka lesz!

A Tisza vízállása az egy hete tartó országos esőzés következtében tetemesen emelkedett: február 25-én 21 láb, 12 hüvelyk, azaz hat méter 16 centiméter 0-fok fölött. 22-én 6 méter 27 centiméter 0 fölött.

A Vízvédelmi Bizottság összeült a városházán a szükséges intézkedések megtételére. A város körül a védelmi területet felosztották.

I. szakasz. A tápai kaputól a vasúti hídig, felelőse Magyar János mérnök. — II. szakasz. A vasúti hídtól Szentmihálytelekig. Felelőse Diebl Károly, vezető mérnök. — III. szakasz. Szentmihálytelektől Paposhalmáig. Vezetője Lázár János. — IV szakasz. Újszegedi töltések. Vezetője Gróf János. — A város fölötti Baktó—Szilléri töltésekhez beosztva Szekerke József és Kátai Ferenc tanácsbeliek.

A Szegedi Napló írja: kell az előkészület, jobb félni mint később megijedni, de közeli nagyobb veszedelemtől nem kell tartanunk!

Ám a tanács illetékesei tudták, hogy a Percsora-, Szeged Ármentesítő Társulat pénzügyei, gátjai nincsenek rendben. Ezért február 23-án táviratot küldenek Kende Kanut országgyűlési képviselőnek, az említett társulat kormánybiztosának, hogy jőjjön le Szegedre, a veszély közeleg. De Kende Kanut a füle botját sem mozdította. Hogy ki volt Kende Kanut, Mikszáth Kálmán a Szegedi Napló főmunkatársa így írja le: Kende Kanut magas, szikár ember, őszülő hajjal és szakállal. Örök ifjú. Fiatal korában kitűnően tudott forgolódni nők körében, a cigánnyal mulatni, ruháit elsőrangú szabóknál készíttetni. Ezért lett ő percsorai kormánybiztos. Ő maga is csodálkozott rajta, miképp jutott a vízműépítészeti tudományhoz. Dehát az úr a pokolban is úr, az magától is beleszületik mindenféle tudományba. Így fogadta el a percsorai kormánybiztosi hivatalt, hihetőleg a fizetés kedvéért, s így jutott Szeged kapuinak kulcsa gyenge és laikus kezekbe.

Kende nem jött le a távirati hívásra, de hiszen úgysem értett semmihez sem.

Kende Kanut iránt nem volt semmi bizalom a város vezetőiben, mert dilettantizmusát nem is tudta, talán nem is akarta takargatni, már pedig éppen a szegedi szólás szerint: — a tanulatlan doktor kész hóhéra a betegnek.

Március 1-től kezdve a vízvédelmi bizottság vészbizottsággá átalakulván, állandó készenlétben tartózkodott, intézkedett a városházán, a városban, s a gátakon.

Március 3-án Taschler József Szeged város főkapitánya, a vészbizottság elnöke a következő felhívást intézte sajtóban, plakátokon és dobolás útján a lakossághoz:

— A mi történetünkben legnagyobb vízállásnál pillanatnyilag két hüvelykkel följebb jár a Tisza árja. A borzasztó fenyegető helyzet követeli, hogy minden erő és munka a város védelmét utolsó sorban biztosító töltések javítására fordíttassék.

Szorongatott helyzetünk parancsolja, hogy a bekövetkezhető veszély elhárítása, s városunk léte és megmaradásának biztosítására minden alkalmat megragadjunk, s a város minden lakosságának éberségét, munkásságát és lelkesedését tettre, áldozatra hívjuk föl.

E végből fölhívatik a lakosság, hogy az utcakapitányok és tizedesek utasításai szerint a szükséges felszerelésekkel a kijelölt helyeken családjaik teljes erejével kötelesek megjelenni.

A meg nem jelenők és múladékosok katonai karhatalommal fognak kényszeríttetni és egyébként is szigorúan fenyíttetni.

A belterületi lakosság a szillér-baktói töltésre menjen dolgozni, utcakapitányai, tizedesei utasítása szerint. Ha itt készen leszünk, az Alföld—Fiumei vasút töltését magasítjuk föl nyúlgát koronával.

A felsőtanyai lakosság a baktó-macskási vonal megerősítésére rendeltetik ki azonnal.

Értesíttetik továbbá a lakosság, hogy minden nyilvános vigalom tartása betiltatott, az iskolák bezáratnak, a bormérők zárórája 11 órára tétetik. A töltéseken katonai őrjáratok tartatnak.

Figyelmeztetik mindenki, hogy az esetben, ha a percsora-töltésen valami szakadás, vagy más szerencsétlenség állna be, az vészlövések által tudtára adatik a lakosságnak. Ezek a vészlövések csupán azon célból tétetnek, hogy a város minden lakója kivétel nélkül, késedelem nélkül a védvonalakra vonuljon ki az általános munkára, s a vészlövéseket senki se tulajdonítsa oly jeladásnak, mintha ez a mentés és menekvésnek elhárító pillanata volna.

Március 4-én ezer ember dolgozik a Baktó-Szilléri töltéseken, hó, havaseső esik. Sarat hordanak föl a gátak koronáira, az meg visszacsúszkál. Temesvárról 86 utászkatona érkezett vonaton 11 darab vaspontonnal. Pulcz tábornoktól, Temesvár katonai parancsnokától, aki Szegedet meglátogatta a katonai segítségnyújtás céljából, Pálfy polgármester további 100 darab ladikot és egy zászlóalj műszaki katonát kér. Ugyanakkor a halászok, és a csónakázó egylet 200 darab csónakot rakott szét katonai őrizet alá helyezve a város különböző, mélyen fekvő utcáiban, a menekülésre számítva.

(Folytatjuk)

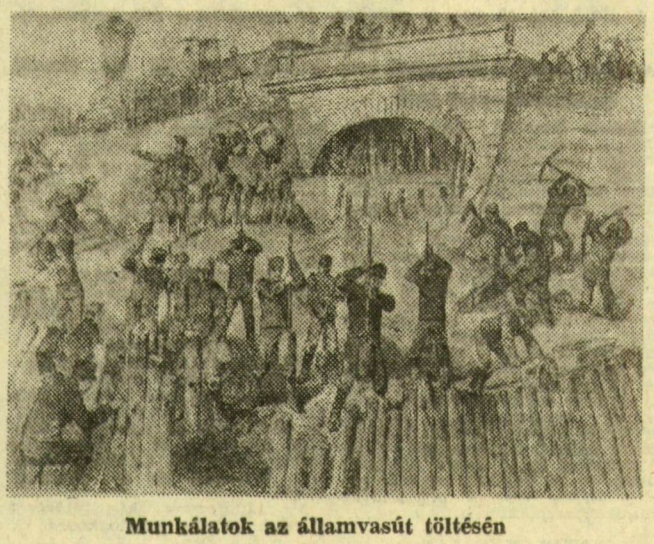

Munkálatok az államvasút töltésén

Idén március 12-re esik Szeged múlt századi katasztrófájának, a mindent elpusztító nagy árvíznek kilencvenedik évfordulója. Ebből a jubiláris alkalomból közöljük 14 folytatásban megjelenő „Tudósítások a szegedi nagy vízről" című dokumentumsorozatunkat.

Dolgozik az új festéküzem

Mint ismeretes, a volt szegedi Magfeldolgozó Vállalat egyesült a budapesti BUDALAKK festékgyárral. Az egyesülés elősegíti a régi szegedi vegyipari üzem fejlődését. Elkészült az új festék- és lakk-készítő üzemrész a BUDALAKK szegedi 7. számú gyáregységének Bajai úti telepén. A gépeket, felszereléseket a vállalati központ adta az üzemnek, a szerelést, üzembe helyezést azonban a szegedi szakemberek végezték el. A napokban sikeresen lezárult a próbaüzemelés is, amelynek tapasztalatai alapján megkezdik a rendszeres termelést. Kályha- és hőállóezüstöt, valamint korróziógátló kumarol lakkot készítenek az új üzemben. Az új üzem egy esztendőben mintegy 10—12 millió forint értékű termelést végez; az itt készülő védőfestékek a hazai üzletekbe kerülnek.

Segítség az egyetemi felvételi vizsgához

Kissebbfajta „hadjárat" kezdődik holnap, szombaton Csongrád megye és Szeged város középiskoláiban: a József Attila Tudományegyetem 41 egyetemistája útra kel, hogy megtartsa első „óráját", amellyel — s persze a rákövetkező jó néhány foglalkozással — a munkás- és paraszt származású tanulók jövendő egyetemi felvételét segítik elő.

A nagydiákoknak ez a kirajzása pesti ötlet alapján kezdődött, ám a főváros nagydiákjai után gyorsan felkerekedtek a miskolci egyetemisták, a nyíregyházi, a soproni főiskolások is. Holnap pedig a szegedi egyetemisták ülnek vonatra, és utaznak el *Szentesre, Csongrádra, Makóra, Hódmezővásárhelyre, Kistelekre, Üllésre,* hogy a kijelölt középiskolásokkal a *matematika* és a *fizika* fontosabb tudnivalóit átismételjék.

Ez a két — a legtöbb felvételi vizsga anyagát is képező — tantárgy ugyanis a „hadjárat" célpontja. Belőlük kell a már megszerzett tudást a szombatonkint megtartott háromórás foglalkozásokon megszilárdítani, igazán használhatóvá tenni. Főképp a *példamegoldások* töltik majd ki a foglalkozások idejét, hiszen ha valamiből, hát akkor ebből feltétlenül nagyobb gyakorlatot kell szerezni az egyetemre készülőknek.

Összesen 21, harmadik osztályosokból álló csoport kezdi holnap a munkát, amely *másfél éven át,* egészen az érettségiig tart. Érdekessége az akciónak, hogy 5 csoport oktatására Szegeden kerül sor — ezek tagjai között igen sok bejáró diák akad.

A kezdeményezés „méreteire" jellemző, hogy a nagy munkához felajánlotta segítségét az *Iskolatelevízió* is, amely rendszeres adásokban ismerteti majd a középiskolás matematika- és fizikaanyag legfontosabb-, legnehezebb tudnivalóit. Emellett egy sokszorosított *jegyzet* is a tanulók és ifjú oktatóik rendelkezésére áll.

A 41 önként jelentkezett hallgatót szerdán este a *Bolyai Intézetben dr. Szalontay* József, a Csongrád megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese tájékoztatta az akcióról. Hangsúlyozta: a tanításra vállalkozók nem a középiskolai tanárok munkáját helyettesítik majd, hanem a hátrányos helyzetű munkás- és paraszt származású tanulókat készítik fel az eredményes felvételi vizsgákra. Tehetséget csiszolnak, képességeket bontanak ki. Megadják azt a bizonyos, hiányzó „pluszt".

A. É.

A Pál utcai fiúk sikere Amerikában

Itthon még be sem mutatták Molnár Ferenc magyar —amerikai koprodukcióban készült világhírű ifjúsági regényének filmváltozatát, amikor a film sikerének híre máris ideérkezett. A harminckas években Kaliforniába kivándorolt *Taussig* Lajos — Tardos Taussig Ármin híres szegedi mérnök és rézkarcművész fia — Budapesten élő barátjának, *Pfitzner* Sándornak megküldte a nyáron Budapesten készült Pál utcai fiúknak az Academy Of Motion Pictura Arts And Scienses hivatalos közleményét, mely részletesen fejtegeti a film értékeit, annak tartalmát, s a gyártásban közreműködött személyeket. Akik közül az ugyancsak szegedi származású *Bohém* Endre a producer, *Fábri* Zoltán a rendező, *Illés* György az operatőr és *Petrovics* Emil a kísérőzene szerzője. Természetesen felsorolja az angol gyermekszereplőket, valamint *Törőcsik* Mari és *Pécsi* Sándor nevét, mint a darab jelentősebb felnőttszereplőit.

Az Academy a kint élő magyarok és a gyártásban részt vevők hozzátartozóinak bemutatta a film szinkronizált változatát, melynek sikeréről így ír Taussig Lajos: „Kimondhatatlanul nagyszerű filmet láttunk, mely mindanyiunkat meghatott, s a kiszivárgott hírek szerint valószínű, hogy a filmet nevezni fogják az Academy Oscar-díjára, mint a legjobb külföldi teljesítményt." (Erről, mint tényről lapunk tegnapi számában beszámoltunk. A szerk.) Majd így folytatja: „Nagyon össze kellett szedni magunkat, amikor a kis Nemecsek rövid, de annál tragikusabb életét szemléltük . . ."

Reméljük, Molnár Ferenc örökéletű ifjúsági regénye rövidesen eljut a hazai filmközönség elé.

Jenő István

filmjei • a hét filmjei • a hét

A heti kettős filmbemutató darabjai közül feltétlenül a *Szabadság* Filmszínház műsorára tűzött *Fényes szelek* című Jancsó-film váltja majd ki a nagyobb érdeklődést — erről az országos premierje óta máris nagy vitát kavart filmről azonban más alkalommal közlünk kritikát.

Sógorom a zugügyvéd

A *Fáklya* mozi újdonsága, a *Sógorom a zugügyvéd,* ha vitát nem is, de nevetéshullámokat minden bizonnyal tengernyi mennyiségben kavar.

A jó mulatság biztosítéka már maga a rendező, Billy *Wilder* is, akinek kamerája „alól" számos — nálunk is játszott — vígjáték került ki. Munkái közül elég csak a szintén végigmulatott *Legénylakásra* emlékezni, s máris tudhatjuk, milyen könnyes-mosolygós, de méginkább rekeszizom-próbálgató percek várnak ránk.

Ám nemcsak a rendező neve a szívesen vett „kapocs", ugyanilyen örömmel fedezzük fel a szereplőlista élén a főszereplő Jack *Lemmon* nevét, aki ugyancsak régen kedvelt ismerősünk. Legénylakás? *Irma, te édes?* Mind, mind az ő játéka miatt vált jóemlékezetű filmsikerré.

És azzá válik minden bizonnyal a Sógorom a zugügyvéd is! Annál is inkább azzá, mert ebben a munkájában, ha lehet, még bizarrabb témát bont ki Billy Wilder, s ha lehet, Jack Lemmon mellett, a korábban kiválasztottaknál is jobb színészeket szerepeltet. Közülük is a népszerű Brodway-sztárt, a zugügyvédet alakító Walter *Matthau*-t kell elsőként megemlíteni, aki — szó szerint értve — időnkint „lejátssza" partneneit a vászonról. Kár, hogy az ellenállhatatlan prókátor karikatúra arca csak most először tűnt fel a magyar közönség előtt, egyéb — bizonyára hasonlóképp mulatságos — filmjeit is szívesen látnánk.

A remek szereplőgárdán kívül természetesen hamisítatlanul Wilder-i a környezet is. Lefegyverző az a biztonság, ahogy az osztrák származású, de már jóideje Hollwoodban élő rendező a remekül megválasztott játékterek díszítését végzi. Egy kopott szőnyeg az álkandalló előtt, egy odadobott törülköző a falból kinyúló fémrúdon — és máris él, mondhatni, „lélekzik" a lakás. Minden szögletével közli: igen, itt napról-napra élő kisemberek laknak, olyanok, akiknek sehogysem telik új pamlaghuzatra.

Sajnos, egy körülmény erősen zavarja a film nézését, mégpedig a magyar szinkron, amelyet hallgatva ugyancsak sajnáljuk, hogy nem eredetiben recseg felénk a zugügyvéd, hanem — jobb híján — egy kevésbé „befutott" színész hangján.

L. A.

Patyolatakció

Hogyha milliomos lennék — énekli Zalatnay valamelyik táskarádióban az Alabárdos-étterem előtt, az Oskola utcában. Zengheti nyugodtan, testileg nincs jelen, csak „hangilag", s így nem kell a falhoz tapadnia a két méter magasra sarat fröccsentő autó elől.

A járókelőnek annál inkább. Egy kis séta az esőben ezen az utcán hovatovább háromhetes Patyolatakciót jelent: nemcsak a csinos lábakat fröccsenti be térdig itt az autó, mint más rendes helyen, hanem a kabátot is.

Hogyha milliomos lennék, rááldoznék valamennyit az Oskola utca rossz úttestére.

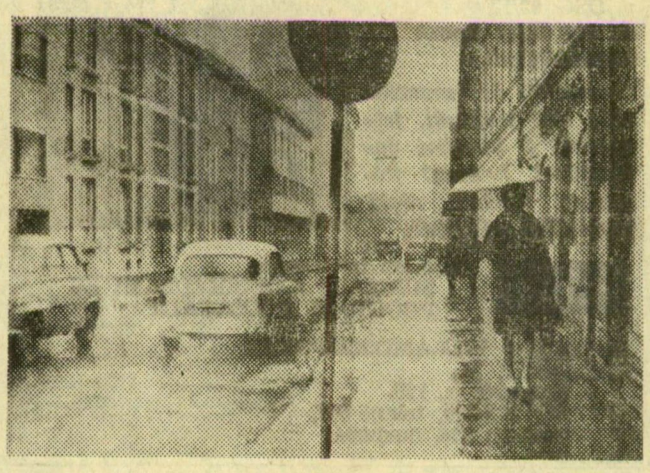

Megérné! Nem kellene például majd időnek előtte újra festeni az Alabárdos-étterem elegáns falát, melyre hovatovább az árvizet idéző táblákhoz hasonló szöveg kívánkozik embernyi magasságba: „It vót a sár."

Mert nemcsak ősszel, téli veszélyes ezen az utcán járkálni. Az úttest szélén egy-egy nyári zápor után is meg fog állni a víz, és a Játékok külföldi közönsége is kaphat egy kis soron kívüli magyar, sőt, szegedi specialitást a nyakába.

A nyár azonban még messze van. Egyelőre behúzott nyakkal, falhoz lapulva megyek a keskeny járdán és hallgatom Zalatnayt, aki éppen ezt dalolja: milliomos nem vagyok. Én sem! Ezért nem tudok minden Oskola utcai séta után új öltönyt vásárolni.

V. M.

Szerelik az új trafót

Új, nagy teljesítményű, nagy feszültségű Ganztranszformátor egység szerelése kezdődött meg az OVIT szegedi, Öthalmi úti telepén. A korszerű transzformátorral egy 15 éve működő berendezést cserélnek ki, azért, hogy gazdaságosabban közvetítsék Dél-Magyarország ipari üzemeihez, fogyasztóihoz az energiát. Az új berendezésnek az is előnye, hogy biztonságosabbá teszi a villamosenergia-ellátást.